

Berkåk, 14.09.21

REGIONAL PLAN FOR AREALBRUK 2021-2030 – HØRINGSUTTALELSE FRA RENNEBU KOMMUNE

Her følger høringsuttalelse fra Rennebu kommune.

Følgende spørsmål er stilt i høringsbrevet:

- *Vil planen bli et nyttig verktøy for kommunene sin arealplanlegging og -forvaltning?*
Generelt sett er planen veldig nyttig. Men det er viktig at RPA - som ikke er juridisk bindende - ikke gir en opplevelse av at RPA trumfer kommuneplanens arealdel. I lokal sammenheng er det kommunen som bestemmer via kommuneplanen, som er juridisk bindende. Mer treffsikre retningslinjer tilpasset lokale forhold i forhold til nasjonale planretningslinjer for arealbruk
- *Vil planen bli et nyttig verktøy for andre myndigheter for oppfølging mot kommunene, og ivaretar retningslinjene nasjonale krav, retningslinjer og forventinger til arealplanlegging og -forvaltning innenfor egen sektor?*
Dette spørsmålet er hovedsakelig rettet til sektormyndighetene, men vi opplever at forslaget oppsummerer både statlige føringer og retningslinjer godt, samtidig som det er oppdatert på hvilke utfordringer de trønderske kommunene møter i perioden fremover.
- *RPA gjelder hele Trøndelag. Arealutfordringene og mulighetene er ulike både mellom kommuner og internt i kommunene i Trøndelag. Ivaretar innholdet i planen og retningslinjene både hele Trøndelag og disse ulikhetene?*
Høringsutkastet har et godt innhold og gode forslag retningslinjer. Det er positivt at dette bare er retningslinjer og ikke bestemmelser, men siden den de kan gi grunnlag for innsigelse har vi noen kommentarer. Ikke alle ulikhetene oppleves ivaretatt. Vi har gjennomgått retningslinjene dette gjelder. I tillegg vil vi nevne at det hadde vært fint om inndeling i Kysten, Aksen og Innlandet ble brukt videre i dokumentet, og ikke bare i innledningen.

R1: Det er viktig å bygge sterke lokale sentre, samtidig som man sørger for livskraft i bygdene. Det er mye spredt bebyggelse i Rennebu, med grender og store avstander. Det er viktig for oss å ikke stoppe utviklingen av grendesamfunnene. Det er positivt at livskraftige bygder er omtalt og at kommunen kan selv bestemme hva som er et senter, men i enkelte grender er det ikke tydelig senterstruktur. Ønsker at mindre tettsteder og grendene blir inkludert i selve retningslinjen, og ikke bare i beskrivelsen. Det er også viktig at retningslinjen ikke hindrer utvikling av sentrale næringsareal mellom Støren og Oppdal.

R4: I beskrivelsen er det fokusert på E6 og E14. Rv. 3 og Fv. 700 er alle viktige ferdssårer for oss. Det er viktig at ikke utviklingen av riksveiene og fylkesveier med mye trafikk skal gå på bekostning av arbeidet med europaveiene.

Vi er positive til en desentralisert terminalstruktur. Rennebu har potensiale til å bli et viktig knutepunkt for godsomlasting, siden både E6, Rv. 3 og Fv. 700 møtes her.

Utviklingen av gode knutepunkt er viktig for oss. Berkåk togstasjon oppgraderes nå, men det er viktig at transporttilbudet ikke uteblir. Spesielt kollektivtransporten ut i grendene er en utfordring.

R5: Vi er usikre på anbefalingen om å bruke spredt bebyggelse i LNFR-områder. Dette skal sammenfalle med landbruksinteressene, naturfarer m.m. Bruken av spredt bebyggelse gjør det slik sett like krevende å planlegge som bruk av rent boligformål. Det blir henvist til veileder for LNFR spredt og mest omtalt bebyggelse i LNFR spredt områder. Savner differensierte retningslinjer på dette i de tre sonene som planen deler Trøndelag inn i: Kyst, Fjell og Aksen. Vi savner også noen retningslinjer på LNFR spredt næring, Trøndelag er stor på småskala matproduksjon og annen småskala næring. Savner føringer på bedrifter i mellomstor skala. Naturbasert næringsutvikling er en av to hovedkapitler, men savner lenke opp mot LNFR.

R8: Dagligvarehandel er viktig i grendene og må kunne plasseres der det er hensiktsmessig ift. lokaltransport og turisme/fritidsinnbyggere. For eksempel ligger ikke dagligvarehandelen på Nerskogen i et klart definert sentrum. Foreslår at retningslinjen endres til *bør*.

R9 og R10: Som følge av omleggingen av E6 mister vi trafikken igjennom sentrum, samtidig som vi får opparbeidet nye næringsarealer like ved den nye traseen. Dette gjør at vi får mer plass til næringsutvikling i årene fremover. Det er viktig at ABC-prinsippet ikke fratruer distriktskommuner muligheter for arbeidsplasser.

R11: Det er viktig at dette ikke går på bekostning av områder utenfor sentra. Utviklingen må også skje utenfor de trønderske byene. Ordet «byvekst» i beskrivelsen er slik sett noe ekskluderende.

R12: Denne støtter vi fullt ut. Viktig i forhold til jordvern.

R14: Dersom kommunene skal ha ansvaret for å sikre god tilstand for økosystemet og ivareta biologisk mangfold, vil det i mange kommuner kreves bistand på naturforvaltningskompetanse. Det finnes i liten grad ressurser i form av både kompetanse og kapasitet til å iverksette kartlegging og utarbeide planer i små kommuner. Det å løfte fram naturmangfoldet i kommunene er svært viktig ut fra både naturhensyn og som grunnlag i opplevelsesbasert reiseliv.

R15: Viktig at dette gjøres på en måte som ikke forringer landbruket i form av slitasje, gjennomgang via sæter- og gårdstun, beiter osv.

R16: Det er noe krevende å sette bestemmelser for dette da det ofte ikke er kartlagt nedslagsfelt for drikkevannskildene. Hovedoverskrifta er Vannforvaltning og drikkevann, men det er mest fokus på drikkevann i retningslinjen. Bevaring av god vannkvalitet er viktig i andre også for overflatevann og grunnvann som ikke benyttes til drikkevann. Det henvises til vannforskriften i teksten under retningslinjen, men det burde vært en retningslinje i tillegg på akkurat dette.

R18: Retningslinjen er formulert med «må». Det er viktig for oss at retningslinjen ikke gjør at

flom- og skredutsatt jordbruksareal ikke kan driftes. Det er også vanskelig å pålegge landbruket opptak av karbon i vekster og jordsmonn i arealplan utover det å unngå omdisponering av areal. Det er viktig at ikke bare landbruket må ta ansvaret for omdisponeringen, men også andre former for utbygging.

Redusert jordarbeiding, bruk av dekkvekster og forvaltning av utmarksbeiter er viktige tiltak for økt karbonfangst som også bør nevnes ettersom økt planting av skog er omtalt. Siden viktigheten av beiteområder ikke er konkret belyst i jordlova eller naturmangfoldloven, bør det belyses i Regional plan for arealbruk.

Gjennom et aktivt skogbruk med tilplanting av nye områder, tettere planting etter hogst, planteforedling m.m. er potensialet for økt karbonbinding betydelig. Her bør EU-kommisjonens anbefaling om redusert bruk av flatehogst og større andel plukkhogst nevnes.

Under kapittel 5 Naturbasert næringsutvikling er ikke friluftsliv, jakt og fiske nevnt. Det er mange som driver med utleie og næringsvirksomhet knyttet til dette i Trøndelag, så det burde være med et eget delkapittel eller et avsnitt under 5.1 Jordbruk og skogbruk. En aktuell problemstilling man kan ta opp her er utleie av hytter til jakt og fiske. I veilederen «Garden som ressurs» er dette innenfor LNFR-begrepet så lenge utleiehytta kun blir brukt til utleie deler av året som en tilleggsinntekt. Det kan derfor være vanskelig å definere om slike jakt- og fiskehytter er LNFR eller fritid- og turistformål. I mange kommuner er dette en viktig tilleggsnæring for gardbrukerne. Det er en fordel med en felles forståelse og måte å håndtere slike saker på. Antall utleiehytter bør vurderes opp mot hvordan det påvirker jaktbart terreng og antall dyr jegerne får på kvoten. Viktigheten av laksefiske i vassdragene i Trøndelag bør omtales i sammenheng med naturbasert næringsutvikling, og det burde vært gjort noen tanker knyttet til tilrettelegging langs vassdragene.

Man er bekymret for utmarksbeitene og gjengroing. Ei stor utfordring for beitebruken i Rennebu er at det blir færre og færre aktive brukere, noe som utfordrer gjerdeplikten. De siste årene har det blitt en utfordring at mange som ikke vedlikeholder gjerdene. Ønsker man å stimulere til bruk av utmarka, må man se på tiltak som gjør at man stimulerer til vedlikehold av gjerdene. Ei annen utfordring i utmark er at hytte-eiere setter opp ulike gjerdeinnretninger som ikke er i tråd med lovverk eller reguleringsplan. Mange av disse gjerdene utgjør en fare for dyr i utmark.

Skog

Dagens gjennomsnittlige skogeier er pensjonist og har kanskje ikke så mye kunnskap om skogen sin som ønsket. Kunnskapsøkning og aktivitetsfremmende skogpådriving vil være et nødvendig tiltak for å sikre økt karbonfangst og sikre verdiskapning i skogen for fremtiden. Det må satses både på redusert hogst av ungskog og mer planting (generelt)

R19: Involvering av reindriften tidlig i prosessen gjøres allerede i dag og er viktig for å sikre næringas interesser. Viktig at næringa også ser verdien av denne kontakten så tidlig som mulig i prosessen.

Et ønske om en helhetlig konsekvensutredning for reindriften med tanke på samlet effekt av tapte tilgjengelige områder er naturlig, men samtidig en svært krevende øvelse. For å gjøre gode vurderinger må både dagens drift, lovlige beiteområder, framtidige klimautfordringer og eksisterende inngrep legges til grunn. I tillegg ligger beiteområdene i mange kommuner, mens den enkelte kommune kun har råderett innenfor sine egne kommunegrenser. Det er viktig at konsekvensene samlet sett blir utredet som en felles utredning for alle berørte

kommuner innenfor et beiteområde, og at alle kommunene forplikter seg til å ta hensyn til denne utredningen ved utarbeidelse av egne kommuneplaners arealdeler.

Kunnskapsgrunnlag om beitebruken i Trollheimen er under utarbeidelse og skal foreligge senest 1. desember i år. Samarbeidsprosjektet er mellom Rennebu, Oppdal, Rindal, Orkland og Midtre Gauldal med støtte fra Statsforvalteren i Trøndelag og Trøndelag fylkeskommune.

R20: Det er viktig å begrense utbygging innenfor minimumsbeiter og særverdiområder. Eksisterende infrastruktur i utmarka bør brukes framfor å etablere nye ferdselsårer i sårbare områder. Rennebu har store områder som er brukt til reindrift og mange av disse ligger i områder med stor andel fritidsbebyggelse. Dette er retningslinjer som har stor påvirkning på arealbruken. Klimaendringer vil kunne endre utforming av beitene og hvor man får tilgjengelige minimumsbeiter for rein. Kunnskapsgrunnlaget om beitebruken i Trollheimen vil si noe om dette, men det burde vært utarbeidet en helhetlig analyse for hele fylket. Retningslinjen burde gitt føringer for at konsekvensutredninger av nye byggeområder bør inneholde vurderinger av hvordan klimaendringer kan påvirke området med tanke på reindriften.

R21: Kravet til reguleringsplan for områder avsatt til råstoffutvinning i kommuneplan bør kunne fravikes dersom det er uhensiktsmessig. Dette gjelder dersom avklaringene i kommuneplanen er tilstrekkelige og om øvrige forhold blir ivaretatt i driftskonsesjon og driftsplan etter mineralloven, eller dersom det angår et eldre uttaksområde hvor det ikke er eksisterende reguleringsplan og det heller ikke er planer om utvidelse. Det er sjeldent at reguleringsplan ikke er nødvendig, men kommunene må kunne gjøre denne vurderingen.

R23: I fortettingssaker må man også hensynta vilt og beitebruk så ikke den fortrenses. Det er ikke bare ny bebyggelse som kan være problematisk, men også økt ferdsel. Kommunen er enig i at det er viktig å begrense forbruk av nye naturområder/ressurser til fritidsbebyggelse.

R25: Er det gjort noen tanker om strandsoneforvaltning langs regulerte vann?

R28: Målene gjenspeiler det politiske ståstedet som er tatt angående vindkraft i vår kommune. Det kunne gjerne vært nevnt noe om bruk av mindre solcelleanlegg på hytter i fjellet i forhold til landskap og synlighet. Dette er en problemstilling vi ofte er borti i Rennebu.

- *Det er knyttet både krav, retningslinjer og forventninger fra nasjonale og regionale myndigheter til kommunene sin arealplanlegging og -forvaltning. Vil retningslinjene i RPA bidra til å gi kommunene forutsigbarhet og lokalt handlingsrom?*

Det er vist til at RPA skal legges til grunn for «behandling av arealplaner, byggesaker og andre arealrelaterte beslutninger». RPA er hovedsakelig nyttig i arbeidet med kommuneplanens arealdel (KPA), som igjen gir føringer for reguleringsplaner og byggesak. Selv om planen omhandler arealbruk, så savner vi noe om bruken av arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel.

- *Opplever dere retningslinjene som relevante og forståelige?*

Stort sett ja. Enkelte retningslinjer gir ikke tydelige føringer for hvordan man skal løse dem (R24) eller hvem som skal ta kostnaden (R15) eller om man mener arealdelen eller samfunnsdelen når

man skriver «kommuneplanen» (R17). Mye av innholdet er ivaretatt av lovverket, og kan oppleves overflødige (R14), men det er likevel svært positivt å få på plass et oppsummerende dokument for arbeidet med arealbruk i kommunene.

- *Hvilke satsinger med tiltak og aktiviteter mener dere bør inn i handlingsprogrammet for at vi sammen kan nå mål i planen?*
 - *Synspunkt på forslagene til tiltak i handlingsprogrammet*
Ser greit ut, men er jo litt tynt på de fleste punktene per nå.
 - *Har dere erfaringer/tiltak som kan være nyttig for andre kommuner i Trøndelag?*
 - Grønn fjellhageby/Kompetanseløft bærekraftig fritid
 - *Hva har dere av behov for tiltak i din kommune?*
 - *Kunnskapsgrunnlag om hvordan reindrifta påvirkes av fritidsbebyggelse/ferdsel (Kunnskapsgrunnlag om beitebruk i Trollheimen er under utarbeidelse, ferdigstillelse innen 1. desember 2021)*
 - *Aktivitetsfremmende skogpådrivere med hovedfokus på ungsogpleie og mer planting fører indirekte til økt binding av karbon*
 - *Lav terskel for å sette i gang forsknings/utviklingsprosjekt på lokale råstoffressurser*
 - *Det vil bli en annen kommunikasjon langs E6-aksen i årene fremover, burde hatt en dialog her.*
 - *Se på mulighetene for distriktsveksttaler*
 - *Kommunedelplan for biologisk mangfold / vilt*
 - *Sterkere fokus på grendeutvikling som bofelleskap – fokus på utvikling av landbruksnæringen*